

Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie

Státy, které jsou smluvní stranou tohoto Protokolu,

majíce na zřeteli, že za účelem dalšího dosažení cílů Úmluvy o právech dítěte a pro provádění jejích ustanovení, zejména článků 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 a 36, by bylo vhodné rozšířit opatření, která by měly státy, smluvní strany, přijmout k zajištění ochrany dítěte před prodejem dětí, dětskou prostitucí a dětskou pornografií,

majíce rovněž na zřeteli, že Úmluva o právech dítěte uznává právo dítěte na ochranu před hospodářským vykořisťováním a před vykonáváním jakékoli práce, která může být nebezpečná, nebo být na překážku vzdělání dítěte, nebo škodlivá pro zdraví dítěte, nebo pro jeho fyzický, duševní, duchovní, morální či sociální vývoj,

vážně znepokojeny významným a rostoucím mezinárodním obchodováním s dětmi za účelem prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie,

hluboce znepokojeny rozsáhlou a pokračující praxí sexuální turistiky, vůči níž jsou děti zvláště bezbranné, jelikož přímo podporuje prodej dětí, dětskou prostituci a dětskou pornografii,

uznávající, že mnoho zvláště zranitelných skupin, zejména dívek, je více ohroženo sexuálním vykořisťováním, a že dívky jsou mezi sexuálně vykořisťovanými neúměrně zastoupeny,

znepokojeny rostoucí dostupností dětské pornografie na internetu a prostřednictvím dalších rozvíjejících se technologií a připomínající Mezinárodní konferenci o boji proti dětské pornografii na internetu (Vídeň 1999) a zejména její závěr vyzývající k celosvětové kriminalizaci výroby, distribuce, vývozu, přenosu, dovozu, úmyslného držení a inzerování dětské pornografie a zdůrazňující důležitost těsnější spolupráce a partnerství mezi vládami a internetovým průmyslem,

presvědčeny, že odstranění prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie bude usnadněno uplatněním holistického přístupu řešícího faktory, které k těmto jevům přispívají, jako jsou zaostalost, chudoba, ekonomické rozdíly, nespravedlivá sociálně-ekonomická struktura, nefunkční rodiny, nedostatečné vzdělání, migrace mezi městem a venkovem, diskriminace podle pohlaví, nezodpovědné sexuální chování dospělých, škodlivé tradiční zvyky, ozbrojené konflikty a obchodování s dětmi,

presvědčeny, že úsilí o zlepšení veřejné informovanosti je nezbytné pro snížení poptávky po prodeji dětí, dětské prostituci a dětské pornografii, a rovněž presvědčeny o významu posilování globálního partnerství mezi všemi zúčastněnými a o významu zlepšení vymahatelnosti práva na národní úrovni,

pamětlivy ustanovení mezinárodních právních dokumentů týkajících se ochrany dětí, včetně Haagské úmluvy o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním

osvojení, Haagské úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí, Haagské úmluvy o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí a Úmluvy č. 182 Mezinárodní organizace práce o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce,

povzbuzeny rozsáhlou podporou, které se dostává Úmluvě o právech dítěte a která je projevem všeobecné angažovanosti v prosazování a ochraně práv dítěte,

uznávající důležitost plnění ustanovení Akčního programu pro prevenci prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie a Deklarace a Akčního plánu přijatého Světovým kongresem proti komerčnímu sexuálnímu vykořisťování dětí, který se konal ve dnech 27. - 31. srpna 1996 ve Stockholmu, a dalších souvisejících rozhodnutí a doporučení příslušných mezinárodních orgánů,

berouce náležitě v úvahu význam tradic a kulturních hodnot každého národa pro ochranu a harmonický vývoj dítěte,

se dohodly na následujícím:

Článek 1

Státy, smluvní strany, zakáží prodej dětí, dětskou prostituci a dětskou pornografii podle ustanovení tohoto Protokolu.

Článek 2

Pro účely tohoto Protokolu:

- a) Prodejem dětí se rozumí úkon či transakce, při kterém kdokoli, jednotlivec nebo skupina, předá jinému dítě za úplatu či jinou protihodnotu;
- b) Dětskou prostitucí se rozumí využívání dítěte k sexuálním aktivitám za úplatu či jakoukoli jinou protihodnotu;
- c) Dětskou pornografií se rozumí jakékoli zobrazování dítěte libovolnými prostředky při skutečných nebo předstíraných zřejmých sexuálních aktivitách či jakékoli zobrazování pohlavních orgánů dítěte k prvotně sexuálním účelům.

Článek 3

1. Každý stát, smluvní strana, zajistí, aby jeho trestní právo v plném rozsahu postihovalo alespoň následující činy a jednání, bez ohledu na to, zda jsou spáchány vnitrostátně či mezinárodně, jednotlivcem či organizovanou skupinou:

- a) V souvislosti s prodejem dětí podle článku 2:
  - (i) Nabízení, předávání či přijímání dítěte jakýmikoli prostředky za účelem:
    - a. sexuálního vykořisťování dítěte;

- b. přenosu orgánů dítěte za účelem zisku;
- c. zapojení dítěte do nucené práce;

(ii) Získávání souhlasu k adopci dítěte zprostředkovatelem za použití nepřípustných prostředků v rozporu s platnými mezinárodněprávními dokumenty o adopci;

b) Nabízení, získávání, zprostředkovávání či poskytování dítěte k dětské prostituci, podle článku 2;

c) Výroba, distribuce, šíření, dovoz, vývoz, nabízení, prodej či držení dětské pornografie podle článku 2 k výše uvedeným účelům.

2. V souladu s ustanoveními vnitrostátního právního řádu státu, smluvní strany, platí totéž pro pokus o spáchání kteréhokoli z těchto činů a pro spolupachatelství či účast na kterémkoli z těchto činů.

3. Každý stát, smluvní strana, zajistí stanovení přiměřených trestů za tyto činy s přihlédnutím k jejich závažnosti.

4. V souladu s ustanoveními svého vnitrostátního právního řádu přijme každý stát, smluvní strana, podle potřeby opatření ke stanovení odpovědnosti právnických osob za trestné činy uvedené v odstavci 1 tohoto článku. V souladu s právními zásadami státu, smluvní strany, může být tato odpovědnost právnických osob trestněprávní, občanskoprávní či správněprávní.

5. Státy, smluvní strany, přijmou veškerá vhodná právní a administrativní opatření, která zajistí, aby všechny osoby zúčastněné na adopci dítěte jednaly v souladu s platnými mezinárodněprávními dokumenty.

Článek 4

1. Každý stát, smluvní strana, přijme opatření nezbytná k tomu, aby uplatnil svou jurisdikci na trestné činy uvedené v článku 3 odst. 1, pokud tyto trestné činy budou spáchány na jeho území nebo na palubě lodi či letadla registrovaného v tomto státě.

2. Každý stát, smluvní strana, může uplatnit svou jurisdikci na trestné činy uvedené v článku 3 odst. 1 v následujících případech:

a) jestliže je údajný pachatel občanem tohoto státu nebo osobou, která má obvyklý pobyt na jeho území;

b) jestliže je oběť státním občanem tohoto státu.

3. Každý stát, smluvní strana, rovněž přijme opatření nezbytná k tomu, aby uplatnil svou jurisdikci na výše uvedené trestné činy, pokud se údajný pachatel zdržuje na jeho území a tento stát ho nevydal jinému státu, smluvní straně, z toho důvodu, že trestný čin byl spáchán jedním z jeho občanů.

4. Tento Protokol nevylučuje jakoukoli jurisdikci vykonávanou v souladu s vnitrostátním právním řádem.

Článek 5

1. Trestné činy uvedené v článku 3 odst. 1 se považují za trestné činy podléhající vydání zahrnuté do jakékoli smlouvy o vydávání, která již existuje mezi státy, smluvními stranami, a budou zahrnuty jako trestné činy podléhající vydání do každé smlouvy o vydávání, kterou mezi sebou později uzavřou, v souladu s podmínkami stanovenými v těchto smlouvách.

2. Pokud stát, smluvní strana, který podmiňuje vydání existencí smlouvy, obdrží žádost o vydání od jiného státu, smluvní strany, s nímž neuzavřel smlouvu o vydávání, může považovat tento Protokol za právní základ pro vydání v souvislosti s takovými trestnými činy. Vydání podléhá podmínkám stanoveným právním řádem dožádaného státu.

3. Státy, smluvní strany, které nepodmiňují vydání existencí smlouvy, uznají ve svých vzájemných vztazích takové trestné činy za činy podléhající vydání za podmínek stanovených právním řádem dožádaného státu.

4. Pro účely vydávání mezi státy, smluvními stranami, se na takové trestné činy pohlíží jako by byly spáchány nejen v místě, kde k nim došlo, ale také na území států, které mají založit svou jurisdikci podle článku 4.

5. Pokud je žádost o vydání podána v souvislosti s trestným činem uvedeným v článku 3 odst. 1 a pokud dožádaný stát, smluvní strana, nevydá nebo nehodlá vydat pachatele z důvodu občanství, musí tento stát přijmout vhodná opatření k postoupení věci svým příslušným orgánům za účelem stíhání.

Článek 6

1. Státy, smluvní strany, si vzájemně poskytnou největší možnou pomoc při vyšetřování, trestním či vydávacím řízení zahájeném v souvislosti s trestnými činy uvedenými v článku 3 odst. 1, a to včetně pomoci při získávání důkazů, které mají k dispozici, nezbytných pro takové řízení.

2. Státy, smluvní strany, budou plnit své závazky podle odstavce 1 tohoto článku v souladu s jakýmikoli smlouvami nebo jinými ujednáními o vzájemné právní pomoci, které mezi sebou uzavřely. Pokud takové smlouvy nebo ujednání neexistují, poskytnou si státy, smluvní strany, vzájemně pomoc jinou formou v souladu se svým vnitrostátním právním řádem.

Článek 7

Státy, smluvní strany, v souladu s ustanoveními svého vnitrostátního právního řádu:

a) přijmou odpovídající opatření k zadržení či konfiskaci:

- (i) věcí, jako jsou materiály, předměty a další prostředky užívané k páčání trestných činů uvedených v tomto Protokolu nebo k jejich napomáhání;
- (ii) výnosů z takových trestných činů;

b) vyhoví žádostem jiného státu, smluvní strany, o zadržení či konfiskaci věcí nebo výnosů uvedených v pododstavci a) (i);

c) přijmou opatření směřující k dočasnému nebo definitivnímu uzavření prostor užívaných k páčání takových trestných činů.

Článek 8

1. Státy, smluvní strany, přijmou příslušná opatření ve všech stádiích trestního řízení k ochraně práv a zájmů dětí, které se staly obětí praktik zakázaných tímto Protokolem, zejména tím, že:

a) uznají zranitelnost dětských obětí a přizpůsobí postupy jejich zvláštním potřebám, včetně jejich zvláštních potřeb jakožto svědků;

b) seznámí dětské oběti s jejich právy, jejich postavením, jakož i s rozsahem, časovým rozvržením a postupem soudního řízení a způsobem vyřízení jejich věci;

c) umožní, aby názory, potřeby a obavy dětských obětí byly při soudním řízení prezentovány a zohledněny v otázkách týkajících se jejich osobních zájmů způsobem slučitelným s procesními pravidly danými vnitrostátním právním řádem;

d) zajistí dětským obětem během soudního řízení příslušné podpůrné služby;

e) chrání, pokud je to potřebné, soukromí a totožnost dětských obětí a přijmou v souladu s vnitrostátním právním řádem opatření proti nepřípustnému šíření informací, které by mohly vést k odhalení totožnosti dětských obětí;

f) zajistí, pokud je to potřebné, ochranu dětských obětí, jakož i jejich rodin a svědků svědčících v jejich prospěch, před zastrašováním a odvetou;

g) zabrání zbytečným průtahům při projednávání věcí a výkonu příkazů nebo nařízení přiznávajících dětským obětem odškodnění.

2. Státy, smluvní strany, zajistí, aby nejasnosti ohledně skutečného věku oběti nezabránily zahájení trestního vyšetřování, včetně vyšetřování zaměřeného na určení věku oběti.

3. Státy, smluvní strany, zajistí, aby byl při zacházení s dětmi, které jsou oběťmi trestných činů uvedených v tomto Protokolu, v rámci systému trestního soudnictví v první řadě zohledněn nejlepší zájem dítěte.

4. Státy, smluvní strany, přijmou opatření k zajištění náležité odborné přípravy, zejména právní a psychologické, osob, které pracují s oběťmi trestných činů zakázaných tímto Protokolem.

5. Státy, smluvní strany, ve vhodných případech přijmou opatření k ochraně bezpečnosti a integrity osob a/nebo organizací podílejících se na předcházení takovým trestným činům a/nebo na ochraně a rehabilitaci obětí takových trestných činů.

6. Žádné z ustanovení tohoto článku nesmí být vykládáno tak, jako by bylo na újmu práva obžalovaného na spravedlivý a nestranný soudní proces, nebo s ním bylo neslučitelné.

Článek 9

1. Státy, smluvní strany, přijímají anebo posilují, provádějí a zveřejňují zákony, administrativní opatření, sociální politiky a programy za účelem předcházení trestným činům uvedeným v tomto Protokolu. Zvláštní pozornost věnují ochraně dětí, které jsou vůči těmto praktikám zvláště obzvláště zranitelné.

2. Osvětou prováděnou všemi vhodnými prostředky, vzděláváním a odbornou přípravou zvyšují státy, smluvní strany, informovanost široké veřejnosti včetně dětí o preventivních opatřeních a škodlivých následcích trestných činů uvedených v tomto Protokolu. Při plnění svých závazků podle tohoto článku podporují státy, smluvní strany, účast veřejnosti a zejména dětí a dětských obětí na těchto osvětových, vzdělávacích a školicích programech, a to i na mezinárodní úrovni.

3. Státy, smluvní strany přijmou veškerá proveditelná opatření s cílem zajistit veškerou potřebnou pomoc obětem takových trestných činů, včetně jejich plné sociální reintegrace a úplného fyzického i psychického zotavení.

4. Státy, smluvní strany, zajistí, aby všechny dětské oběti trestných činů uvedených v tomto Protokolu měly přístup k přiměřeným postupům, jejichž prostřednictvím mohou bez diskriminace získat odškodnění od osob majících právní odpovědnost.

5. Státy, smluvní strany, přijmou odpovídající opatření s cílem účinně zabránit výrobě a šíření materiálů propagujících trestné činy uvedené v tomto Protokolu.

Článek 10

1. Státy, smluvní strany, podniknou všechny potřebné kroky k posílení mezinárodní spolupráce pomocí mnohostranných, regionálních a dvoustranných úprav pro prevenci, odhalování, vyšetřování, stíhání a trestání osob odpovědných za činy týkající se prodeje dětí, dětské prostituce, dětské pornografie a dětské sexuální turistiky. Státy, smluvní strany, rovněž podpoří mezinárodní spolupráci koordinaci mezi svými orgány, vnitrostátními a mezinárodními nevládními organizacemi a mezinárodními organizacemi.

2. Státy, smluvní strany, podpoří mezinárodní spolupráci za účelem pomoci dětským obětem při jejich fyzickém a psychickém zotavování, sociální reintegraci a repatriaci.

3. Státy, smluvní strany, podpoří posílení mezinárodní spolupráce s cílem řešit prvotních příčiny, jako jsou chudoba a zaostalost které přispívají ke zranitelnosti dětí vůči prodeji dětí, dětské prostituci, dětské pornografii a dětské sexuální turistice.

4. Státy, smluvní strany, které mají odpovídající možnosti, poskytnou finanční, technickou nebo jinou pomoc prostřednictvím stávajících mnohostranných, regionálních, dvoustranných či jiných programů.

Článek 11

Tímto Protokolem nejsou dotčena jakákoli ustanovení, která ve větší míře přispívají k naplňování práv dítěte a která mohou být obsažena:

- a) v právním řádu státu, smluvní strany;
- b) v mezinárodním právu platném pro tento stát.

Článek 12

1. Každý stát, smluvní strana, předloží do dvou let od doby, kdy pro něj tento Protokol vstoupí v platnost, Výboru pro práva dítěte zprávu podávající souhrnnou informaci o opatřeních, která přijal k provádění ustanovení Protokolu.

2. Po předložení souhrnné zprávy zařazují jednotlivé státy, smluvní strany, do zpráv, které v souladu s článkem 44 Úmluvy předkládají Výboru pro práva dítěte, veškeré další informace týkající se provádění Protokolu. Ostatní státy, smluvní strany tohoto Protokolu předkládají zprávu každých pět let.

3. Výbor pro práva dítěte si může od států, smluvních stran vyžádat další informace týkající se provádění tohoto Protokolu.

Článek 13

1. Tento Protokol je otevřen k podpisu kterémukoli státu, který je smluvní stranou Úmluvy nebo který ji podepsal.

2. Tento Protokol podléhá ratifikaci a je otevřen k přístupu jakémukoli státu, který je smluvní stranou Úmluvy nebo ji podepsal. Ratifikační listiny a listiny o přístupu se ukládají u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Článek 14

1. Tento Protokol vstupuje v platnost tři měsíce ode dne uložení desáté ratifikační listiny či listiny o přístupu.

2. Pro každý stát, který tento Protokol ratifikuje nebo k němu přistoupí po jeho vstupu v platnost, vstoupí tento Protokol v platnost jeden měsíc ode dne uložení jeho ratifikační listiny či listiny o přístupu.

Článek 15

1. Kterýkoli stát, smluvní strana, může kdykoli tento Protokol vypovědět písemným oznámením generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů, který o tom poté uvědomí ostatní smluvní strany Úmluvy, a všechny státy, které Úmluvu podepsaly. Výpověď nabývá účinnosti jeden rok ode dne doručení oznámení generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů.

2. Taková výpověď však nezprošťuje stát, smluvní stranu, jeho povinností vyplývajících z tohoto Protokolu, pokud jde o jakýkoli trestný čin, k němuž dojde přede dnem, kdy výpověď nabude účinnosti. Takovou výpověď také není nikterak dotčeno projednávání jakékoli záležitosti, které ve Výboru probíhá v době před nabytím účinnosti výpovědi.

Článek 16

1. Kterýkoli stát, smluvní strana, může navrhnout změnu a předložit ji generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů. Generální tajemník poté seznámí s pozměňovacím návrhem státy, smluvní strany, se žádostí o sdělení, zda souhlasí se svoláním konference států, smluvních stran, za účelem projednání navrhovaných změn a hlasování o nich. Pokud se do čtyř měsíců ode dne předání návrhu vysloví ve prospěch konference nejméně jedna třetina států, smluvních stran, svolá generální tajemník konferenci pod záštitou Organizace spojených národů. Jakákoli změna přijatá většinou států, smluvních stran, přítomných a hlasujících na konferenci se předkládá ke schválení Valnému shromáždění.

2. Změna přijatá v souladu s odstavcem 1 tohoto článku vstoupí v platnost, je-li schválena Valným shromážděním Organizace spojených národů a přijata dvoutřetinovou většinou států, smluvních stran.

3. Po svém vstupu v platnost je změna závazná pro ty státy, smluvní strany, které jej přijaly, ostatní státy, smluvní strany, jsou nadále vázány ustanoveními tohoto Protokolu a jakýmkoli dřívějšími změnami, které přijaly.

Článek 17

1. Tento Protokol, jehož anglické, arabské, čínské, francouzské, ruské a španělské znění mají stejnou platnost, bude uložen v archivu Organizace spojených národů.

2. Generální tajemník Organizace spojených národů předá ověřené kopie tohoto Protokolu všem smluvním stranám Úmluvy a všem státům, které Úmluvu podepsaly.